

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Zakładu W. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej w G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 grudnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 stycznia 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej
kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 stycznia 2017 r., sygn. akt I ACa (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej zarzuciła naruszenie (art. 415 k.c. w zw. z art. 886 § 3 k.p.c., art. 902 k.p.c. i art. 361 § 1 k.c.), przez uznanie, że zapłata przez stronę pozwaną, będącą inwestorem, na rzecz podwykonawcy wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane (art. 647¹ § 5 k.c.), na podstawie faktury Vat, stanowiła naruszenie obowiązków wynikających z zajęcia komorniczego wierzytelności przysługującej wobec niej spółce E. 1 sp. z o.o. (wykonawcy robót budowlanych) z tytułu wynagrodzenia z umowy o roboty budowlane, tj. była działaniem bezprawnym i zawinionym, które wyrządziło stronie powodowej szkodę, czyli stanowiła czyn niedozwolony; art. 647¹ § 5 k.c. w zw. z art. 455 k.c. przez przyjęcie, że gwarancyjna odpowiedzialność pozwanego wobec podwykonawcy za zapłatę wynagrodzenia nie powstała z uwagi na brak wystosowania przez podwykonawcę wezwania do zapłaty do pozwanego, tj., że odpowiedzialność z art. 647¹ § 5 k.c. powstaje nie z chwilą wyrażenia przez inwestora zgody na zawarcie

umowy pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą, lecz dopiero z chwilą wezwania inwestora do zapłaty przez podwykonawcę; art. 455 k.c. przez przyjęcie, iż wystawienie faktury Vat przez podwykonawcę nie jest równoznaczne z wezwaniem inwestora do zapłaty, a tym samym, że nie spowodowało wymagalności wierzytelności z tytułu wynagrodzenia, o której mowa w art. 647¹ § 5 k.c.; art. 65 k.c. przez niewłaściwą wykładnię § 12 ust. 3 umowy z dnia 11 czerwca 2012 r. i przyjęcie, że skorzystanie przez podwykonawcę z możliwości uzyskania zapłaty bezpośrednio od inwestora będzie zwalniało wykonawcę z długu wobec podwykonawcy podczas, gdy prawidłowa wykładnia prowadzi do wniosku, że zamiarem stron było wyłączenie solidarnej z wykonawcą odpowiedzialności pozwanego za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy; art. 647¹ § 6 k.c. przez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie nieważności postanowienia § 12 ust. 3 umowy z dnia 11 czerwca 2012 r.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżąca upatrywała w konieczności rozstrzygnięcia, czy inwestor - dłużnik zajętej wierzytelności po doręczeniu mu zajęcia komorniczego (art. 896 k.p.c. w zw. z art. 900 k.p.c.) wierzytelności przysługującej wobec niego wykonawcy - dłużnikowi egzekwowanemu z tytułu wynagrodzenia za roboty budowlane, jest uprawniony do zapłaty wynagrodzenia

na rzecz podwykonawcy dłużnika egzekwowanego (art. 647¹ § 5 k.c.), czy też spełnienie przedmiotowego świadczenia przez inwestora - dłużnika zajętej wierzytelności jest naruszeniem obowiązków wynikających z zajęcia, a zatem stanowi czyn niedozwolony, rodzący odpowiedzialność odszkodowawczą względem wierzyciela egzekwującego (art. 415 k.c. w zw. z art. 886 § 3 k.p.c., art. 902 k.p.c. i art. 361 § 1 k.c.).

W paragrafie 12 ust. 3 umowy z dnia 11 czerwca 2012 r. o prace projektowe i roboty budowlane zawartej pomiędzy stroną pozwaną jako inwestorem a E. 1 - jako wykonawcą, postanowiono, że w przypadku zgłoszenia przeciwko inwestorowi jakichkolwiek roszczeń o zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane przez podwykonawcę, przez zawierającego umowę z podwykonawcą lub przez inny podmiot, wykonawca zwalnia inwestora z ewentualnej odpowiedzialności z tego tytułu - już na etapie próby pozasądowego zaspokojenia roszczenia. Z kolei według § 24 ust. 2 tej umowy wykonawca nie mógł bez pisemnej zgody inwestora przenieść wierzytelności, bądź jakichkolwiek uprawnień wynikających z tej umowy na podmioty trzecie.

W piśmie z dnia 26 czerwca 2013 r. doręczonym stronie pozwanej 2 lipca 2013 r. E. 1 sp. z o.o. zwróciła się z prośbą o bezpośrednią zapłatę należności w kwocie 2 500 590 zł wynikającej z faktury nr (...), wprost na konto podwykonawcy E. sp. z o.o., która zmieniła nazwę na M sp. z o.o. W odpowiedzi, w piśmie z dnia 31 października 2013 r. strona pozwana wyraziła zgodę na wystawienie faktur przez podwykonawcę M sp. z o.o. bezpośrednio na stronę pozwaną.

Zajęcie wierzytelności przysługującej E. 1 sp. z o.o. w stosunku do strony pozwanej z tytułu umowy z dnia 11 czerwca 2012 r. zostało dokonane przez Komornika Sądowego w dniu 6 sierpnia 2013 r. w związku z wnioskiem egzekucyjnym strony powodowej o wyegzekwowania zasądzonej na jej rzecz od E. - 1 sp. z o.o. wyrokiem sądowym należności pieniężnej.

W dniu 9 grudnia 2013 r. strona pozwana zleciła dokonanie przelewu bankowego na konto M sp. z o.o. z tytułu należności objętych trzema fakturami wystawionymi przez M w dniu 30 października 2013 r. na łączną kwotę 3 495 906 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym przez Sądy *meriti* nie występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem strona pozwana naruszyła obowiązki wynikające z art. 902 k.p.c. w zw. z art. 885 k.p.c., w sytuacji gdy nie został przedstawiony wyrok wydany na podstawie art. 841 § 1 k.p.c., z którego wynikałoby, że do zajętej przez Komornika Sądowego wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane przysługującej wykonawcy E. sp. z o.o. w stosunku do strony pozwanej, przysługują prawa innych podmiotów, w tym podwykonawcy M sp. z o.o. Należy zauważyć, że z racji zawartej przez stronę pozwaną umowy o prace projektowe i roboty budowlane oraz wyrażania zgody na podwykonawstwo w zakresie robót budowlanych, stała się ona zobowiązana w stosunku do wykonawcy z umowy i z mocy przepisu ustawy (art. 647¹ § 5 k.c.) w stosunku do podwykonawcy - odpowiedzialność gwarancyjna inwestora za cudzy dług - niezależnie od tego, iż wykonawca był w stosunku do podwykonawcy zobowiązany do zapłaty z umowy podwykonawstwa.

Zajęcie wierzytelności jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności (art. 900 § 1 zd. 1 k.p.c.). Zgodnie z art. 902 k.p.c. w zw. z art. 885 k.p.c. zajęcie ma ten skutek, że w stosunku do wierzyciela egzekwującego nieważne są rozporządzenia wierzytelnością przez dłużnika zajętej wierzytelności przekraczające część wolną od zajęcia, dokonane po zajęciu, a także przed zajęciem, jeżeli wymagalność następuje po zajęciu. W związku z tym strona pozwana po dokonaniu zajęcia powinna była - jak stanowi art. 902 k.p.c. w zw. z art. 886 § 1 pkt 2 k.p.c. - złożyć należne wykonawcy świadczenie komornikowi, względnie złożyć to świadczenie do depozytu sądowego.

Co istotne, sporne zajęcie Komornika Sądowego nie dotyczyło zatem wierzytelności przysługującej podwykonawcy M w stosunku do strony pozwanej, lecz wierzytelności przysługującej wykonawcy (E. 1) w stosunku do strony pozwanej, jak również nie miało miejsce zajęcie tej wierzytelności przysługującej wykonawcy na rzecz podwykonawcy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1804, ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. poz. 1667).

jw

r.g